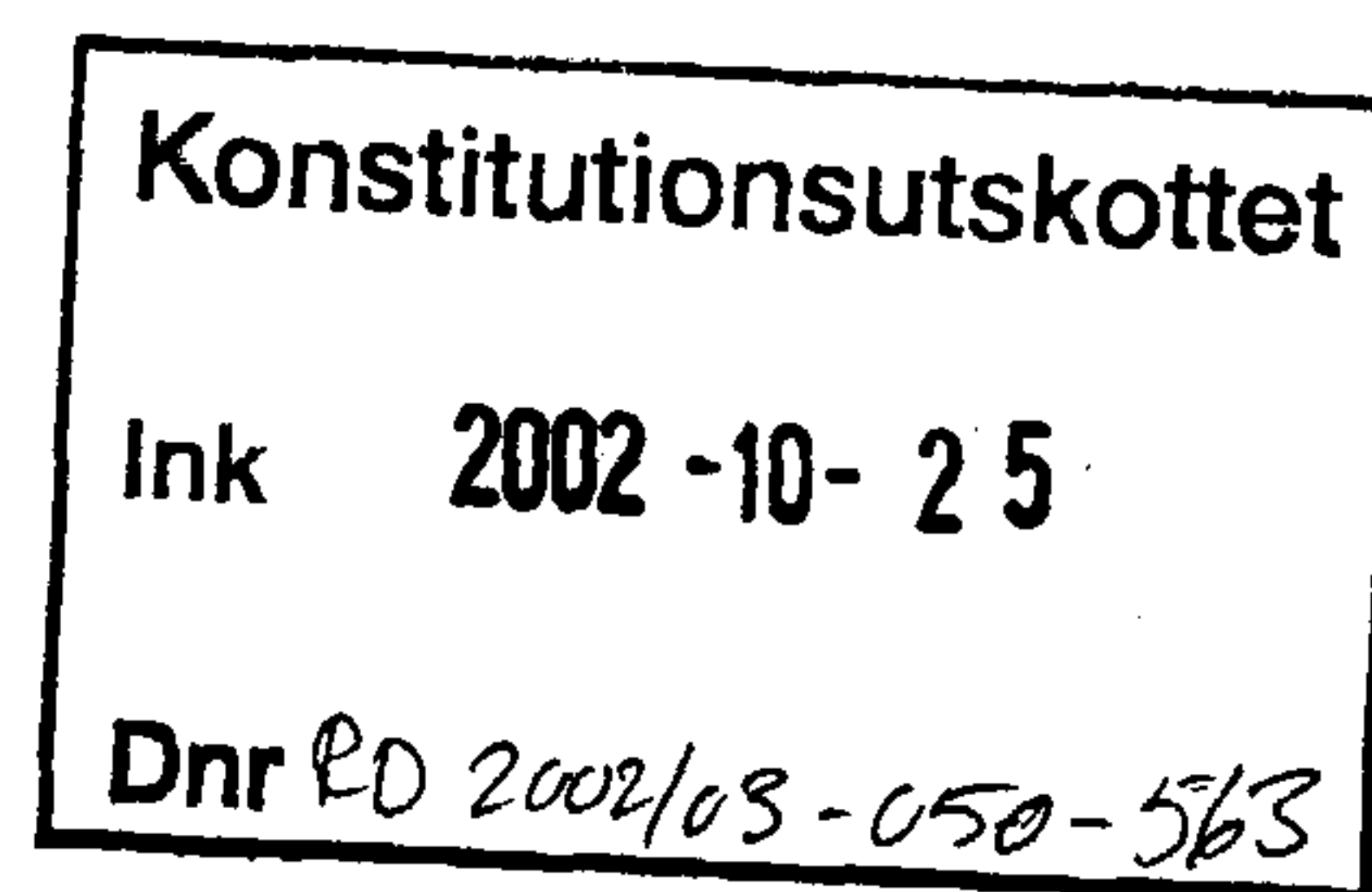

Stockholm 2002-10-24

Konstitutionsutskottet

Anmälan av Miljöminister Lena Sommestad

Jag anmäler härmed miljöminister Lena Sommestad för närmare granskning av konstitutionsutskottet vad gäller de misstag som begicks den 14 oktober 2002 vid Internationella valfångstkommissionens omröstning om ett eventuellt fullvärdigt medlemskap för Island i kommissionen.

Sverige har de senaste åren motsatt sig att Island skall bli medlem i Internationella valfångstkommissionen i anledning av att Island vill återuppta den kommersiella valfångsten. Island lämnade kommissionen i protest 1986 sedan kommissionen enats om att förbjuda kommersiell valfångst. sedan dess har landet endast haft observatörsstatus.

Vid kommissionens sammanträde den 14 oktober röstade Sverige för att Island skall erhålla fullvärdigt medlemskap i kommissionen. Sveriges röst var utslagsgivande. Förvisso krävs trefjärdedels majoritet i kommissionen för att häva förbudet mot kommersiell valfångst. Det krävs dock endast enkel majoritet för att åstadkomma förändringar i regelverket. Enkom risken för en maktförskjutning, från de länder som motsätter sig kommersiell valfångst till de länder som är för kommersiell valfångst eller som verkar för att t ex utöka antalet valar som fångas i "forskningssyfte" är oroväckande.

Enligt Birgitta Boström, statssekreterare på miljödepartementet, har Sverige inte ändrat inställningen till kommersiell valfångst. Omröstningsresultatet motsvarar inte regeringens politiska vilja. Samtidigt uppger Carl Henrik Ehrenkrona, rättschef på UD, att den svenska delegationen röstat i enlighet med de instruktioner man givits. Han uppger vidare att det var bråttom mellan omröstningarna och att det blev fel när tjänstemännen skulle kontrollera med regeringskansliet.

Förvisso kan det vara såsom Birgitta Bodström uppger att det var en lång och komplicerad röstningsprocedur och att det uppstod oklarheter i kommunikationen mellan delegationen och regeringskansliet. Det bör dock påpekas att Sverige var det enda land som fallerade. Övriga länder hade tydligen inga problem med att hantera röstningsproceduren och eventuella kommunikationer.

Ovanstående påvisar flagranti brister i regeringskansliet, mer specifikt miljödepartementet. Brister hänförliga till så väl på förhand givna instruktioner, brister hänförliga till kommunikationen mellan berörda (såväl vad avser delegationen och regeringskansliet samt måhända mellan miljödepartementet och Utrikesdepartementet) under kommissionens pågående möte samt en tydlig indikation om bristande kunskap om kommissionens omröstningsprocedurer. Ett misstag som med största sannolikhet inte rättas till och kan knappast, såsom skett från ansvariga, lastas kommissionens ordförande. Såsom svensk lär ordföranden, Bo Fernholm, ha blivit lika förvånad som resten av mötesdeltagarna över den oväntade svenska "svängningen". Jag kan inte annat än konstatera att det synes naivt att tro sig kunna övertyga Island att ändra sitt beslut att börja jaga val från och med 2006. En dylik "övertalningskampanj" torde ändå i dagsläget vara det enda alternativet som återstår. Miljöaktivister anklagar dock Japan för att meddels Mammon bedriva "övertalningskampanjer" i syfte att stödja landets allt annat än förbudsvänliga linje. Det kan sålunda bli fråga om en kapplöpning mot tiden (vilket det i och för sig tyvärr även kan bli i en mer bokstavlig mening för de valarter som kan riskera att hotas av en framtida kommersiell valfångst).

Det kan inte annat än sägas vara anmärkningsvärt att Sverige i ett internationell organ visar sig oförmögna att rösta i enlighet med en sedan länge fastlagd och tydlig politik. En politik som det dessutom inom landet råder stor enighet om. Det inträffade misstaget har av givna orsaker väckt allt annat än positiva reaktioner utomlands (frånsett, får man anta, hos de länder och intressen som verkar för en hävning av valfångstförbudet). Skulle misstaget i förlängningen leda till en hävning av förbudet eller till en uppluckring av regelverken till gagn för de fångstpositiva intressena och länderna är det mer än djupt olyckligt. Valbeståndet är allt annat än tryggt, snarare kan man hävda motsatsen.

Det inträffade bör granskas av Konstitutionsutskottet på det att föreliggande brister analyseras och åtgärdas. Miljöministern är ytterst ansvarig varför eventuella påvisade brister åvilar henne. Omröstningen kan inte göras ogjord, men förhoppningsvis kan likartade misstag, i detta eller andra forum, undvikas i framtiden.

Gustav Fridolin,
riksdagsledamot (mp)